



ARIOTU YETİŞTİRİCİLİĞİ

Dr. Ali KORKMAZ

Ziraat Yüksek Mühendisi
Tarım İl Müdürlüğü /Samsun

Prof.Dr.Ulviye KUMOVA

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Zootečni Bölümü Balca/ADANA

Ariotu Bitkisinin Özellikleri

Ariotu, Hydrophyllaceae familyasına ait Kaliforniya orijinli tek yıllık bir bitkidir. Dik olarak gelişen, 60-100 cm kadar boylanan bir bitki olup sapın üzeri dikenimsi tüylerle kaplıdır. Yapraklar sap üzerinde almasıklı olarak dizilmişlerdir. Çiçek salkımları, sapın daha çok üst boğumlarından çıkmaktadır. Bir çiçek salkımında çiçeklenme, salkımın alt kısmından başlamakta ve yaklaşık bir hafta sürmektedir. Çiçeklenme süresi, bir bitki için yaklaşık 1 ay, bir tarla için ise 1.5-2 aydır. Bu derece geniş bir çiçeklenme, çoğu bitkilerde görülmemektedir.

Ariotunda çiçekler genellikle açık mor renklidir. Bir ariotu çiçeği günde iklim ve gübreleme başta olmak üzere çeşitli çevresel koşullar altında 0.80-1.62 mg nektar salgılamaktadır. Koloninin gücüne göre iyi bir sezonda koloni başına 5-9 kg ariotu balı hasat edilebilmekte, dekara bal verimi çok değişkenlik göstermekle birlikte 30-100 kg arasında olmaktadır. Ariotunun 13 türü bilinmekte olup 5-6 türü arıcılık açısından bir önem taşımaktadır.





Ariotunun Bal Arıları İçin Önemi

1832 yılında Avrupa'ya getirilen ariotu Almanya ve İngiltere başta olmak üzere bir çok Doğu Avrupa ülkelerinde yeşil ve kuru ot bitkisi, erozyonu önleyici örtü bitkisi ve süs bitkisi olarak kullanımı yanında, elverişli bir nektar ve polen kaynağı olarak da arı yetiştiricileri tarafından geniş bir şekilde ekimi yapılmaktadır. Ayrıca silaj üretimine çok uygun bir bitki olması nedeniyle süt verimi artışına katkıda bulunmaktadır.

Ariotu Tarımı

Ariotu ekimi 20-30 cm aralıklı sıralara yapılmaktadır. Tohumluk miktarı 1-1.5 kg/da olup ekim derinliği 1-2 cm arasındadır. Dekara 5-6 kg saf azot ve fosfor gübrelenmesi yapılmalıdır.

Akdeniz sahil kuşağında rakımı 500 metreye kadar olan yerlerde sonbaharda eylül-kasım ayları arasında ekilmektedir. Karadeniz Bölgesinde mart ayı sonunda ekilen ariotu, Mayıs ayı ortasından itibaren çiçeklenmeye başlamakta ve temmuz ayı başında çiçeklenmesini tamamlamaktadır. Orta Anadoluda ise nisan ayı sonunda ekimi gerçekleştirilen ariotunda haziran başında çiçeklenme başlamakta ve temmuz ortasında çiçeklenmesini tamamlamaktadır.

Ülkemizde yapılan ariotu yetiştiriciliğinde herhangi bir hastalık ve zararlıya karşı ilaçlama yapılmasına gereksinim yoktur. Ariotu tohumunun hasat edilmesinde dikkat edilecek en önemli husus olgunlaşan tohumların araziye dökülmeden hasat edilmesidir. Bu amaca uygun olarak çiçek salkımları kahverengimsi olduğunda bitkiler biçilerek bir yerde toplanır ve yayılarak kurumaları sağlanır. Kuruyan bitkiler tahta çubuklarla dövülerek veya üzerinde traktörle gezilerek tohumların ayrılması sağlanır. Bu işten sonra savurma yapılarak rüzgar yardımıyla tohumların bitki artıklarından ayrılması sağlanır. Dekara ariotu tohum verimi 50-60 kg'dır.

Bütün bu faydalarının yanında ariotu, arılar için yararlı olduğu arı merası olarak kullanımı daha yaygın olmaktadır. Ariotu, nektar ve polen kaynağı açısından dünyanın en üstün 20 bal bitkisi arasında yer almakta; pek çok ülkede bal arılarının yararlanması için özellikle aralıkların önüne ekimi yapılmaktadır. Bazı Avrupa ülkelerinde ise arı yetiştiricileri kolonilerini gezginci arıcılık sistemi içerisinde ariotu ekili alanlara özellikle taşımaktadırlar. Ülkemize ise Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünce getirilmiş ve Zootekni Bölümü ile ortaklaşa yapılan çalışmalar sonucunda tüm ülkemize yayılmıştır.

Çiçeklenmenin yöremizde mayıs ayında gerçekleşmesi sebebiyle, bal arısı kolonilerinde kuluçka faaliyetinin başladığı ve bal arılarının nektar bulmakta güçlük çektiği bu dönemlerde, koloniler için önemli bir nektar kaynağı olabilecek konumdadır.

Kaynaklar

- Korkmaz, A., Kumova, U., 1998. Çukurova Bölgesi Koşullarında Yetiştirilen Fazelya (*Phacelia tanacetifolia Benth*) Bitkisinin Bal Arısı (*Apis mellifera L.*) Kolonilerinin Populasyon Gelişimine, Nektar ve Polen Toplama Etkinliğine Olan Etkilerinin Araştırılması. Çukurova Üni. Ziraat Fak. Derg. 13(2):121-130.
- Kumova, U., Sağlamtimur, T., Korkmaz, A., 2001. Research on Honeybee (*Apis mellifera L.*) Foraging Preferences Among Varieties of *Phacelia* (*Phacelia tanacetifolia Benth*). *Mellifera*. 1-1:60-64.